

17.3.2021

אנשים יקרים!

נכנסתי לתפקיד נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות לפני כ- 5 שנים, בחרתי קודש ובהבנה אמתית של גודל האחריות המונחת על כתפי, מתוך רצון עז לעשות שינויים מרחיקי לכת בחברה הישראלית בכל הקשור לשוויון זכויות של אנשים עם מוגבלות.

אין ספק שאני מוקיר ומודה על ההזדמנות שנפלה בחיקי. זהו אחד התפקידים היותר חשובים, מדהימים ומשמעותיים שעשיתי בחיי המקצועיים. בתפקיד זה יכולתי להשפיע על תהליכים רחבים שנעשים ועל כאלו שייעשו גם בשנים הבאות בתחום זכויות אנשים עם מוגבלות; ובעיקר ליצור פה חברה טובה יותר, חברה כזו שתכיל את כל אזרחיה.

הממשקים השונים שנקרו בדרכי בתוך הממשלה, שיתופי הפעולה עם אנשים עם מוגבלות, חברי במגזר השלישי, הרשויות המקומיות ואף המגזר העסקי היו מאתגרים ומרתקים בו זמנית ולמרות שלעיתים נקודות המבט היו שונות, הצלחנו יחד לעשות דברים נפלאים.

בעיני, כפי שאמרתי לא פעם, המאבק על זכויות של אנשים עם מוגבלות אינו צריך להיות "מלחמתם" של אנשים עם מוגבלות בלבד, הוא חייב להיות המאבק של החברה כולה. זהו בעיניי אינטרס ממלכתי ולאומי ממדרגה ראשונה, שכן הכלה של 17% מהאוכלוסייה תיצור פה חברה טובה יותר לנו ולילדנו, חברה מכילה שכל אחד יוכל לחיות בה באופן שוויוני, ללא קשר למוגבלות, דת, מין ומקום מגורים.

כמי שפעיל מעל עשרים שנה בתחום, ראיתי את התמורות המשמעותיות שחלו בשנים אלו. לא ניתן להשוות את מדינת ישראל היום לזו שהייתה לפני שני עשורים, הן בתפיסות והן בפעילות השטח של אנשים עם מוגבלות, ארגונים וממשלה. קיימים עדיין לא מעט אתגרים וחסמים אשר גם אותם נצטרך לצלוח הן ברמה הפרטנית והן ברמת המדינה, ועל כולנו להמשיך לפעול יחד - אנשים עם מוגבלות, עמותות, ממשלה ועולם עסקי יחד עד לסיום המהפכה.

בשנים האחרונות, הצלחנו לשמחתי להרחיב את פעילות הנציבות לתחומים נוספים, להעמיק לא מעט בתחומים הקיימים, לאכוף בנחישות, להעלות בעשרות אחוזים את היקף התביעות שהוגשו לבתי המשפט ולהכניס את שיי הזכויות למשרדי הממשלה. שמנו דגש נרחב על נושא שיתוף ציבור - שיתוף אמתי לא מהפה אל החוץ. ערכנו שולחנות עגולים בכל רבדי החיים של אנשים עם מוגבלות. שיפרנו והגדלנו מהותית את המענה לפניות הציבור, הכנסנו מערכות מחשוב חדשות המשרדות את המענה המקצועי ומשפרות את טווח הזמנים לטיפול בפניה, שיפרנו את הנגישות במדינה ועמדנו על כך ש"הפתרון להגשה" לא יהיה בדמות הארכת מועדים חוזרת ונשנית. ביצענו אלפי פיקוחים ובהתאם ביצענו הליכי אכיפה, התחלנו תהליך חשוב של שינוי חקיקה למעבר לעיצומים כספיים, תיקון שאם יתקבל ישנה לדעתי את מפת הנגישות במדינה. התחלנו לפעול עם סוקרים חיצוניים, פעלנו בתחום החקיקה והתקנת תקנות יחד עם משרדי ממשלה אחרים וחסמנו הצעות לתיקוני חקיקה שהיו פוגעים בתחום כולו. השתתפנו בוועדות מקצועיות רבות שאת תוצאות הדיונים בהם נראה גם בשנים הבאות, קידמנו את יישום ואכיפת הייצוג ההולם בתעסוקה, פעלנו להגדלת ההשתלבות וההכלה בחינוך, למימוש הזכות להורות והזכות לחיים בקהילה. יצרנו עשרות שיתופי פעולה בין מגזרים ובמקביל המשכנו לפעול בתחומי ההסברה, ההדרכה ושיפור העמדות כלפי אנשים עם מוגבלות בכל המגזרים בחברה הישראלית. פעלנו כתף אל כתף עם מדינות בעולם, יצרנו קבוצות מנהיגות, הרחבנו פעילויות בפרפריה החברתית והגאוגרפית ועוד ועוד.

עיקר גאוותי שהצלחנו למצב את הנציבות בשנים האחרונות כגוף חשוב, משמעותי ומקצועי בכל הנוגע לזכויות אנשים עם מוגבלות.

לצערי, ככל שהצלחנו, עסקנו (שלא לומר "בזבזנו זמן יקר") גם בהדיפה של ניסיונות כרסום בחקיקה, בתקנות, ובסמכויות הנציבות. נאלצנו לכלות זמן יקר במענה לבג"צים ולעתירות מנהליות שהוגשו כנגדנו. נראה כי ככל שהנציבות עושה יותר, כך גוברים ניסיונות הכרסום בסמכויותיה ועל כולנו לפעול כדי לוודא שניסיונות אלו לא יצלחו.

השנה האחרונה של התמודדות עם מגפת הקורונה, לצד בחירות חוזרות ונשנות וחוסר בתקציבים לפרויקטים חשובים ומשמעותיים נוספים, הייתה אחת השנים המאתגרות יותר בקדנציה שלי. בתחילת המשבר נראה היה כי חזרנו שנים לאחור ואנשים עם מוגבלות נשכחו. אך בעזרת עבודה משמעותית, נחישות של צוות הנציבות, יצירתיות וחשיבה מחוץ לקופסא הצלחנו לפעול ולשנות את התמונה. חשוב בעיני כי ביציאה מהמשבר הזה נלמד כיצד להיערך למשבר הבא טוב יותר.

בשנים אלה, נפלה לידי הזכות לפגוש אנשים מדהימים שקמים כל בוקר עם תחושת שליחות ולא מפסיקים לחשוב ולקיים הלכה למעשה שוויון זכויות. אנשים שחושבים איך לעשות אחרת ואיך לקדם את הנושא. פגשתי אנשים עם מוגבלות שפועלים בנחישות יום יום "עם סכין בין השיניים" מול קשיים פסיים וחברתיים, מול סטיגמות, הפליה וחוסר נגישות, מתווים רעיונות ופועלים במרץ במטרה ליצור פה שינוי ברמה מקומית, קהילתית, ארצית וגם בינלאומית. פגשתי הורים לילדים עם מוגבלות - לביאות ואריות אמתיים שלא מקבלים את המצב כפי שהוא ופועלים בנחישות יומיומית במישור הציבורי, הרבה מעבר לרמה האישית הפרטנית. פגשתי ארגונים חברתיים שזכויות אדם בכלל וזכויות אנשים עם מוגבלות בפרט הם נר לרגליהם וכל בוקר הם קמים למשימה לאומית כי אחרת זה לא יקרה. פגשתי גורמי מפתח ועובדי מדינה - שמכונים לעתים "פקידי ציבור", שבאמת רוצים לשנות ולעשות. חלקם לצערי מותקפים לא פעם וזוכים, שלא בצדק, לביקורות על כל צעד שהם עושים ולמרות זאת הם לא נשברים, ממשיכים לעשות ואפילו שוחים נגד הזרם. שוחחתי עם חברי כנסת ושרים שמבינים באמת מה צריך ומדוע חקיקה בתחום חשובה, פגשתי אזרחים שמנסים לעשות אחרת בסביבה הפרטית שלהם או בחברות העסקיות שלהם - אנשים שלא מקבלים את הקיים כפי שהוא ומבינים שנושא השוויון הוא באמת של כולנו כחברה אחת, ושבתחום הזה אין משמעות לחלוקה בין אנשים עם מוגבלות לאנשים ללא מוגבלות, כי כולנו רוצים שהחברה הזו תהיה טובה יותר ופועלים לשם כך.

יחד איתם, פגשתי לצערי גם את אלו הפועלים בכיוון ההפוך - את אלו שידם קלה מידי על המקלדת והם מפיצים ארס או הרס, פגשתי גם גורמי מפתח שתשובתם השגרתית היא ש"אי אפשר", ושמעתי לא פעם "שהנושא חשוב וצריך לפעול" אבל "לא כעת ולא אצלי". אני כל כך גאה שלא רק שלא נכנענו ללחצים הרבים שהיו מנת חלקנו יום יום, אלא להפך - לימדנו את המערכות השונות כי ככל שישתפו איתנו פעולה בפעילות למען קידום שוויון זכויות כך נרוויח כולנו ונצא נשכרים. כשהיה נדרש, פעלנו באגרסיביות וכשהיה צריך פעלנו בשיח של הידברות גם אם היה מורכב, ולא מעט פעמים השיח הוא שחולל את השינוי.

כשאני שם על כף המאזנים את אלו מול אני רואה בוודאות לאן הרוח נושבת - יש לנו חברה מצוינת, אנשים טובים ואכפתיים שפועלים ללא לאות לשנות. ארגונים חברתיים מדהימים עם רצון אמת לעשות ולפעול ותנועה משמעותית לכיוונים חיוביים במדינה, יש פה הרבה יותר מחצי כוס מלאה למרות כל האתגרים הידועים.

בהזדמנות זו אני רוצה להודות שוב לצוות העובדים המסור של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, עבור חלק מהם הנציבות היא לא רק מקום עבודה אלא שליחות אמתית ויומיומית. רק איתם ובזכותם הצלחתי לעשות את כל המהפכה שנעשתה פה בשנים האחרונות. תודה לאלפי האנשים עם מוגבלות (ילדים, בוגרים והורים) שהלכו איתי, ששיתפו, תרמו מניסיונם ולעיתים גם סללו את הדרך גם כשלא תמיד השבילים היו מסותתים. לחברי הוועדה המייעצת הן הנוכחית והן היוצאות- תודה על העצות והחשיבה המשותפת, על היכולת להיות שם, לתת גב וגם להתנגד בשיח מכבד. לשרים, חברי הכנסת ומנכ"לי משרדי הממשלה השונים (בשנים האחרונות היו רבים כאלו) תודה על השיח בגובה העיניים גם כשהיו אי ההסכמות, לחברי המנכ"לים במגזר השלישי שתמיד מרגישים לי בית, לעובדי משרד המשפטים המדהימים, לסמנכ"לי המשרד שתמיד אמרו לי כן ואז בדקו איך עושים זאת, למנכ"ליות המשרד - סיגל יעקובי ולאמי פלמור שבחרה בי ונתנה לי את ההזדמנות המופלאה פשוט לעשות טוב, תודה על הגיבוי ובעיקר על האפשרות להיות "סוס פרא" ולנסות להגשים בדרכי המקצועית חלומות (לפחות את רובם). תודה לשרי המשפטים ח"כ אילת שקד, ח"כ אמיר אוחנה, אבי ניסנקורן וח"כ בני גנץ - כולכם יחד (כל אחד/ת בדרכו המאוד שונה) אפשרתם לי לחלום בגדול ולבצע בענק.

המשימה לא הושלמה ויש עדיין לא מעט לעשות, סומך על כולכם שתדעו להמשיך מכאן עד לסיום המהפכה - מהפיכת שוויון הזכויות של אנשים עם מוגבלות בחברה. אני אמשיך מכל מקום שאגיע אליו לפעול ליצירת חברה אזרחית טובה יותר, חברה כזו שנתגאה בה ונרצה לגדל את ילדנו לתוכה.

שלכם בברכה,

אברמי טורם
נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות